

Hilmar Baunsgaards nytårstale

Taler

Hilmar Baunsgaard
Statsminister

Dato

1. januar 1969

Sted

Radio og tv-transmitteret

Et nyt år er atter begyndt.

Vi hilser det, som vi plejer, med at ønske hinanden godt nytår. De fleste af os gør vel også en slags status, i hvert fald er der mange, der stopper et øjeblik og ser tilbage.

Der er egentlig noget kunstigt ved denne tendens til ved årsskiftet at dele tiden op i afsnit.

Tiden er en jævn strøm. Den tid, vi lever i, er skabt gennem generationers arbejde og beslutninger. Og de handlinger, vi foretager i det kommende år, vil på samme måde blive medbestemmende for de vilkår, der skal leves og virkes under i kommende årtier.

Det pålægger os alle et stort ansvar. Men der er samtidig noget løfterigt i denne tanke. Har vi mod og kræfter til at løfte blikket op over dagens bekymringer, kan vi være med til at forme en bedre verden og skabe et samfund, som i højere grad svarer til vore ideer om, hvordan et samfund bør være.

Internationalt lever vi stadig i skyggen af delingen mellem Øst og Vest på den ene side og spændingen mellem Syd og Nord – mellem de industrialiserede lande og udviklingslandene – på den anden side. Vi må realistisk erkende, at dette er udtryk for reelle modsætninger, som har dybe rødder langt tilbage i tiden. Gang på gang bliver vi stillet over for begivenheder, der viser, at vor generations bestræbelser for at udjævne modsætningerne, ikke endnu har ført til de ønskede resultater. Krigen i Mellemøsten er sluttet – formelt – men det ulmer stadigvæk. I Vietnam har vi fået det bombestop, som blev anset for den første forudsætning for en forhandlingsfred. Men vanskelighederne ved blot at få parterne anbragt omkring et bord lader os ane, at der kan gå lang tid endnu,

før den ulykkelige krig bringes til afslutning. Den forfærdende krig i Biafra har kastet en ny skygge over verden, og de fem østlandes uprovokerede besættelse af Tjekkoslaviet har rystet hele den frie verden.

Alt dette kunne let få os til at miste modet og være os selv nok. Danmark er jo alligevel så lille, at vi ingenting kan gøre. Den holdning går blot ikke. Det er netop i vanskelige situationer vor opgave at være med til at lindre nøden, at fastholde linier, der kan tegne en konstruktiv politik. Det gælder forholdet til U-landene, og det gælder bestræbelserne for at udjævne modsætningerne mellem Øst og Vest.

Selvfølgelig er det begrænset, hvor megen direkte indflydelse et lille land som Danmark kan få. Men vi kan være med til at holde en samvittighed vågen, og vi har samme ret som andre til at bidrage med ideer og til at slutte op om dem, der trækker den rigtige vej. Det år, som lige er sluttet, lærte os, at der internationalt også eksisterer økonomiske farer.

Selv lever vi i et samfund, som er blevet rigere år for år. Vi har alle en andel i æren for det.

Men den voksende velstand er ledsaget af – og betinget af – en stadigt stigende afhængighed af omverdenen også økonomisk.

Vor økonomiske udvikling er blevet stadig mere følsom over for påvirkninger udefra. Derfor er det så vigtigt, at vi gør os klart, at vi ikke med vore egne handlinger må svække vor modstandskraft over for de vanskeligheder, de internationale konjunkturer kan stille os over for.

Forstår vi ikke dette ansvar, kan vi i det kommende år anrette skader, som det vil tage adskillige år at udbedre. Forstår vi det, og lever vi op til det, kan vi imidlertid også skabe grundlaget for en ny periode af økonomisk fremgang og vidtrækkende reformer. Der skal i løbet af foråret træffes afgørelser på en række områder, som er bestemmende for pengeindkomsterne og for beskæftigelsesmulighederne. Det gælder både overenskomsterne på arbejdsmarkedet, tjenestemændenes vilkår og støtten til landbruget.

Det er mit håb, at alle parter vil forstå deres ansvar, så problemerne kan løses uden konflikt og med et resultat, som ikke svækker dansk økonomi, men

tværtimod styrker os til at møde de problemer, vi ikke selv dirigerer.

Løser vi denne opgave rigtigt, kan vi se frem mod stigende velstand med voksende muligheder for at tilfredsstille både vore materielle og kulturelle behov og vore behov for social tryghed.

Så har vi lov til at drømme om, hvordan den stigende velstand skal anvendes. Ja – vi har ikke blot lov til det – vi har en pligt til at tænke tingene igennem og tage stilling til, hvad vi først og fremmest vil bruge den større produktion til.

I de overvejelser må hensynet til ungdommen indtage en central plads. Det stiller os overfor store problemer, som berører hele samfundet. Vi støder på dem ved universiteterne og de andre højere læreanstalter, og vi træffer dem hos de unge, som skal dygtiggøre sig fagligt og ikke mindst hos landbruget, som står midt i en gennemgribende strukturomlægning.

Vi former i disse år det samfund, vore børn skal leve i. Derfor er det væsentligt, at det dannes på en sådan måde, at de vil kendes ved det.

Men vi har samtidig lov til at pege på, at i en lang årrække endnu skal det også være vort samfund. Derfor kan det ikke være andet, end at vi må finde et kompromis mellem generationernes behov og ønsker.

Samfundet har altid været et samfund på vej mod en ny tid, på vej til næste generation.

Derfor må vi lære at lytte, når ungdommen taler alvorlig tale. Og vi må forstå og acceptere, at meget af det, som vor generation har bygget op, og som vi måske selv føler, vi har lov til at være stolte af, det vil den opvoksende generation ikke kendes ved som hørende til deres samfund.

Ungdommen må på sin side forstå, at vi andre til gengæld ikke uden videre kan acceptere, at der med ét slag skal vendes op og ned på det, vi har bygget op.

Afdøde statsminister H.C. Hansen skrev i sine unge år om dette problem:

Lær, at det, som før du håned

kun er led i tidens gang,
at hver slægt, som hastigt gråned
ejed ungdoms ild engang.

Det er mit håb, at det nye år må åbne op for en alvorlig og redelig dialog mellem generationerne. Det er nødvendigt, hvis det skal lykkes at forme et samfund, hvor vi alle kan føle os hjemme.

Det er mit håb, at vi i 1969 må være dygtige nok til at styrke grundlaget for fortsatte fremskridt både på det økonomiske, det sociale og det kulturelle område, ligesom det er mit håb, at de kræfter, der arbejder for at mindske modsætningerne i verden og for mere medmenneskelighed, må vinde øget styrke og voksende indflydelse.

Det medmenneskelige synes desværre at være menneskets sværeste prøve. Den tekniske udfordring er overvundet gang på gang – sidst ved den fantastiske præstation af de amerikanske astronauter. I dag ved vi, at det er muligt at komme til månen. Den store udfordring er, om vi sammen med den enorme tekniske udvikling kan udvikle de menneskelige egenskaber sådan, at det bliver mennesket, der behersker teknikken og ikke omvendt.

Det er især en udfordring til demokratiet, fordi demokratiet er den styreform, der kræver den enkeltes medleven. Demokrati er ikke en foræring, det er et stadigt krav om at tage medansvar.

Med dette i tankerne ønsker jeg Dem alle et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! □: statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Nytårstale, Radikale Venstre

Relateret

H.M. Kong Frederik IX's nytårstale
31. december 1968

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hilmar-baunsgaards-nytaarstale-1969>